Gemeente Amsterdam

Evaluatie Centrum Begroot

2021

Gemeente Amsterdam Centrum Begroot

Datum: 16-12-2021

Inhoud

1 Voorbereiding 3
1.1 Centrum Begroot 2021 3
1.2 Budget 3
1.3 Randvoorwaarden 3
1.4 Thema's 5
1.5 Leeftijd stemmers 5

2 Proces 6
2.1 Offline component 6
2.2 Uploaden plannen 6
2.3 Social Media Campagne indienfase 6
2.4 Haalbaarheidstoets 8
2.5 Proces niet haalbare plannen 8
2.6 Stemmen 9
2.7 Social media campagne stemfase 9

3 De Uitslag 11
3.1 Centrum Oost en West 11
3.2 Wat zegt de uitslag? 12
3.3 Steminformatie 13

4 Input bewoners 14

5 Kosten 17
5.1 Kosten uitvoeren Centrum Begroot 17

6 Knelpunten 18
6.1 Gemeentelijk Beleid 18
6.2 Uitvoering in de Praktijk 19
6.3 Stedelijke Subsidieregeling Buurtbudgetten 20

7 Leerpunten 21
7.1 Doel en Bereik 21
7.2 Evaluatie proces 21
7.2.1 Verbeterpunten 21

1 Voorbereiding

In het begin van dit jaar hebben het dagelijks bestuur en de stadsdeelcommissie van Centrum ingestemd met het voorstel om in 2021 wederom een editie van Centrum Begroot te lanceren met een deel van het beschikbare buurtbudget vanuit de het programma Democratisering. Dit jaar werd een bedrag van € 300.000, ingezet voor Centrum Begroot. Daarnaast wordt een deel van het budget (€ 200.000) ingezet als buurtbudget in de Jordaan en de Rembrandtbuurt. Het buurtbudget en de bijbehorende bewonerspanels gaan eind van 2021 van start.

1.1 Centrum Begroot 2021

Centrum Begroot betreft een online platform waar bewoners en ondernemers plannen kunnen indienen voor hun buurt. Wanneer het plan 50 likes haalt op de website wordt het plan door het stadsdeel getoetst op haalbaarheid. De plannen die na deze toets overblijven worden voorgelegd aan de stadsdeelcommissie. De stadsdeelcommissie mag bepalen welke plannen terug worden geplaatst op de website voor de stemronde. Het stemmen gaat met een unieke stemcode die per post verspreid wordt in heel stadsdeel Centrum aan iedereen van 12 jaar en ouder. Met deze stemcode kan men op de website een winkelmandje vullen met plannen, totdat het budget van € 300.000 op is. De plannen die het meest gekozen worden en binnen het budget passen worden uitgevoerd.

1.2 Budget

Ook dit jaar komt het budget van € 300.000 vanuit de portefeuille 'Democratisering'. Dit bedrag is bedoeld als buurtbudget: een budget wat wordt uitgegeven door de buurt/bewoners van het stadsdeel. Ieder stadsdeel krijgt hetzelfde bedrag voor hetzelfde doel. In 2021 heeft stadsdeel Centrum €500.000 ontvangen voor het Buurtbudget. Hiervan wordt €300.000 ingezet voor Centrum Begroot en €200.000 als buurtbudget in twee buurten: De Jordaan en de Rembrandtbuurt.

1.3 Randvoorwaarden

De onderstaande spelregels zijn gehanteerd voor het indienen van de plannen. Deze spelregels zijn gebaseerd op het stedelijk kader Buurtbudgetten:

- Je plan is voor stadsdeel Centrum of voor een buurt of specifieke locatie in Centrum, en is bedoeld voor bewoners uit Centrum;
- Je bent als indiener van het plan een bewoner (geen leeftijdsgrens), bewonersgroep, (vrijwilligers-)organisatie uit Centrum of een ondernemer met een binding met de buurt;

- De kosten voor je plan kunnen variëren van heel weinig tot maximaal € 300.000,- per plan. We zijn op zoek naar grote en kleine plannen;
- Het plan bevat geen winstoogmerk;
- Als je een plan hebt op of aan een eigendom van een ander, zorgt je vooraf zelf voor de toestemming van de eigenaar;
- Soms is er voor de uitvoering van een plan een vergunning nodig, deze moet de planindiener zelf aanvragen. De kosten voor de vergunningaanvraag kunnen meegenomen worden in de begroting;
- Je plan kan binnen een jaar worden uitgevoerd;
- Bewoners of ondernemers kunnen zelf een plan uitvoeren. Je kunt ook een plan insturen dat door de gemeente moet worden uitgevoerd;
- Een plan moet minimaal 50 likes halen om in aanmerking te komen voor de haalbaarheidstoets;
- Het stadsdeel toetst de plannen op haalbaarheid. Dit kan consequenties hebben voor je plan. In overleg met jou past het stadsdeel eventueel het plan aan.

Het plan wordt vervolgens getoetst aan de volgende voorwaarden (deze zijn ook gebaseerd op het stedelijk kader Buurtbudgetten):

- Het plan is voor Centrum, of een buurt of locatie in Centrum en bedoeld voor bewoners uit Centrum;
- Er is aantoonbaar draagvlak onder bewoners voor het plan. Dit wordt bekeken aan de hand van likes (voor- en tegen) en ingestuurde argumenten op de site. Een plan heeft minimaal 50 likes nodig om door te gaan naar de haalbaarheidstoets;
- Het plan bevat een realistische inschatting van kosten. Bewoners, leden van bewonerscollectieven en/of uitvoerders kunnen onder voorwaarden binnen deze begroting een vergoeding ontvangen voor werkzaamheden. Deze vergoeding betreft in eerste instantie een vrijwilligersvergoeding en anders een vergoeding tegen maatschappelijk tarief. Eventuele vergoedingen worden transparant gecommuniceerd naar overige buurtbewoners/iedereen die op het plan kan stemmen en zijn achteraf controleerbaar. In overleg met de indiener kan het plan worden aangepast als we verwachten dat het bedrag wordt overschreden;
- Eventuele vergoedingen mogen nooit hoger zijn dan vrijwilligersvergoedingen of een maatschappelijk tarief (maximaal €50,- per uur);
- Het plan mag geen winstoogmerk hebben;
- We toetsen of een plan binnen een jaar uitgevoerd kan worden;
- We toetsen of het plan kan worden uitgevoerd binnen de wettelijke regelgeving;
- Wanneer een vergunning voor het plan noodzakelijk is wordt deze door de planindiener zelf aangevraagd. De kosten hiervoor kunnen worden opgenomen in de begroting;
- Projecten mogen uitgevoerd worden door bewoners, een stichting, een onderneming of de gemeente;
- Bij een project in de openbare ruimte kan het zijn dat de eigenaar van de locatie toestemming moet geven. Dit kan consequenties hebben voor je plan;
- Bij een project in de openbare ruimte dat langdurige beheerkosten heeft moet aandacht zijn voor deze kosten in de begroting. Het stadsdeel helpt bij het inschatten van de kosten hiervan;
- Het plan mag geen religieuze of commerciële activiteit zijn of een activiteit met een politiek doeleinde;

- Bij bedragen groter dan € 50.000,- gelden (Europese) aanbestedingsregels. Dit kan tot gevolg hebben dat het stadsdeel meerdere offertes aanvraagt voor de uitvoering van het plan en dat de indiener niet vanzelfsprekend de partij is die het plan kan gaan uitvoeren.

1.4 Thema's

Ook dit jaar heeft stadsdeel Centrum geen thema's gekozen. Het staat bewoners vrij om een willekeurig plan in te dienen. Ook staat het bewoners vrij om het budget te verdelen onder alle plannen. Uiteindelijk zijn de plannen bijna allemaal wel te verbinden aan een thema. In 2021 zijn de volgende thema's benoemd: 'Groen', 'Cultuur', 'Openbare ruimte', 'Sociaal' en als laatste een categorie 'Overig' voor de plannen die niet in een specifiek thema pasten.

1.5 Leeftijd stemmers

Vorig jaar mochten bewoners van 10 jaar en ouder stemmen op de plannen. In 2021 is de leeftijd verhoogd naar 12 jaar, omdat deze leeftijdsgrens ook is opgenomen in het stedelijk kader Buurtbudgetten en ook door de andere stadsdelen gehanteerd wordt.

2 Proces

De website voor het indienen van plannen is op 26 maart 2021 live gegaan. Dit is gecommuniceerd via verschillende kanalen:

- Artikel in de gemeentekrant
- Artikel op stadsdeelwebsite
- Artikel in de digitale nieuwsbrief van het stadsdeel
- Facebook, Instagram (stories) en snapchat campagne
- Posters verstuurd naar verschillende supermarkten en buurthuizen
- Inzet van de gebiedsteams in hun netwerk
- Een aantal buurtkranten hebben artikelen gepubliceerd

2.1 Offline component

Dit jaar was het niet mogelijk om Centrum Begroot offline onder de aandacht van bewoners te brengen vanwege opgelegde beperkingen i.v.m. het COVID-19 virus. Wel was het dit jaar mogelijk om plannen in te dienen via WhatsApp om de drempel zo laag mogelijk te maken. Hier is echter weinig gebruik van gemaakt. De WhatsApp functie werd vooral gebruikt voor vragen.

2.2 Uploaden plannen

Van 22 maart t/m 26 april zijn er 95 plannen ingediend[1]. Hiervan hebben 75 plannen de drempel van 50 likes gehaald. De indieners van de plannen die de drempel van 50 likes niet hebben gehaald hebben een mail gekregen dat ze niet doorgaan voor de haalbaarheidstoets. De 75 indieners die wel doorgaan hebben een mail gekregen met informatie over het proces. Daarna is de status van de plannen op de website van Centrum Begroot aangepast.

Van de 75 plannen zijn er 25 plannen voor het gebied Centrum West ingediend, 29 voor het gebied Centrum Oost en 21 voor Centrum Algemeen.

2.3 Social Media Campagne indienfase

In de social media campagne werden drie filmpjes van de DB-ers gepromoot. Deze berichten zijn gepromoot om een brede groep mensen aan te spreken en hen te betrekken bij Centrum Begroot. In eerste instantie heeft het ingehuurde bureau de campagne gericht op het bereiken van mensen

[1] Ter vergelijking: In 2019 waren dat er 144 en in 2020 173

waarvan de kans het grootste is dat zij betrokkenheid zouden tonen bij de berichten. Dit ging goed, maar de melange van mensen was niet voldoende. De derde video is daarom ingesteld om zo veel mogelijk unieke personen te bereiken, waarbij een nieuwe groep mensen bereikt is waardoor er nog eens 6.000 extra unieke inwoners van stadsdeel Centrum bereikt zijn. De betrokkenheid van deze groep was wat lager, maar het doel was nieuwe mensen bereiken en dat is gelukt.

Zie hieronder enkele statistieken:

Het doel van de campagne was om zoveel mogelijk mensen te betrekken bij Centrum Begroot. Door de campagne zijn 374 mensen naar de website geleid.

In totaal hebben 8.628 mensen de video voor de helft bekeken hebben en ruim 3.000 mensen hebben één van de video´s helemaal afgekeken. Dit is een net aantal.

2.4 Haalbaarheidstoets

Wanneer een plan de drempel van 50 likes haalt wordt het plan direct getoetst op haalbaarheid. Het plan moet voldoen aan de criteria van Centrum Begroot, zoals haalbaarheid en uitvoerbaarheid binnen een jaar. Ook wordt gekeken of het plan voldoet aan de gestelde spelregels en voorwaarden die in hoofdstuk 1 zijn benoemd. Door direct te toetsen na het behalen van de 50 likes, kan het toetsen verspreid in de tijd plaatsvinden. Dit jaar is het gebiedsteam aangehaakt bij het toetsen van de plannen. Alle gebiedsmakelaars kregen 2 plannen te toetsen. Daarnaast werd het toetsen uitgevoerd door de projectleider en het Centrum Begroot team, bestaande uit vrijwillig aangemelde collega's.

Helaas is dit jaar het toetsen niet geheel goed verlopen. In de praktijk is het erg moeilijk om de plannen zorgvuldig te toetsen in de korte tijd die er voor staat met de beperkte ambtelijke capaciteit die er is. Dit heeft ertoe geleid dat voor een aantal plannen de toets niet goed is uitgevoerd. Mede omdat sommige toetsingscriteria/spelregels voor meer interpretaties vatbaar zijn. Hiervan is bijvoorbeeld sprake bij de spelregel 'Je plan is voor stadsdeel Centrum of voor een buurt of specifieke locatie in Centrum, en is bedoeld voor bewoners uit Centrum'. Ook is er niet met alle planindieners contact opgenomen om hen in de gelegenheid te stellen hun plan toe te lichten. Normaliter worden indieners in de gelegenheid gesteld om hun plan aan te passen, als het plan in gewijzigde vorm wel haalbaar is. Omdat dit niet in alle gevallen is gebeurd zijn sommige plannen afgewezen die mogelijk wel haalbaar hadden kunnen zijn als de aanvrager in de gelegenheid was gesteld het plan aan te passen. In de volgende editie kan dit mogelijk voorkomen worden door een handleiding te schrijven voor de collega's die de plannen gaan toetsen, waarin contact met de aanvrager een verplicht onderdeel is in de toets.

Een aantal plannen zijn dus onterecht als niet haalbaar bestempeld door het stadsdeel. De agendacommissie van de stadsdeelcommissie (die bestaat uit vertegenwoordigers van de vier partijen) heeft na de vergadering van de stadsdeelcommissie van 22 juni, waarin besloten werd over de plannen van Centrum Begroot , aan het dagelijks bestuur gevraagd nog eens aandachtig door de hele lijst te gaan en te kijken welke plannen alsnog –of in gewijzigde vorm- door zouden kunnen gaan na contact met indieners. Dit heeft er toe geleid dat in totaal zes plannen zijn heroverwogen en door de stadsdeelcommissie alsnog doorgelaten zijn naar de stemronde.

Naar aanleiding van de haalbaarheidstoets en de heroverweging zijn 39 plannen overgebleven. Op deze 39 plannen kon worden gestemd.

2.5 Proces niet haalbare plannen

De indieners van de plannen die na de haalbaarheidstoets als niet haalbaar zijn beoordeeld, zijn geïnformeerd met een duidelijk mail waarom het plan niet haalbaar is. De onderbouwing en de

argumenten voor de afwijzing zijn ook op de website van Centrum Begroot geplaatst, zodat de uitkomst raadpleegbaar is voor iedereen. Hierop zijn door een aantal indieners reacties gekomen, waarin zij vroegen om nadere toelichting te kunnen geven op het plan. Het is daarom aan te bevelen om in het vervolg de uitkomst van de haalbaarheidstoets eerder met de indiener te delen, zodat de indiener in de gelegenheid wordt gesteld om te reageren voordat de uitslag wordt gepubliceerd.

2.6 Stemmen

Van 9 augustus 12:00u t/m 9 september 23:59u konden alle bewoners uit Centrum van 12 jaar en ouder hun favoriete plannen voor Centrum selecteren voor een totaalbedrag van € 300.000. Hiervoor zijn brieven verspreid met een unieke stemcode. De plannen die het vaakst zijn gekozen en die samen maximaal € 300.000 bedragen, worden uitgevoerd.

Naast de stembrief is er wederom gebruik gemaakt van andere communicatiekanalen om Centrum Begroot onder de aandacht te brengen, o.a. de stadsdeelwebsite en facebookpagina, facebook, instagram (stories) en snapchat. Ook hebben een aantal buurtkranten aandacht besteed aan Centrum Begroot.

Op 21 september is de uitslag officieel bekend gemaakt in de Stadsdeelcommissievergadering. Ook is via de website een uitslagbrief te downloaden. De winnende plannen worden bovenaan het overzicht van ingediende plannen gezet op de website. Hier staat een icoontje van een beker bij met de tekst 'dit plan wordt uitgevoerd'. Zo is duidelijk gemaakt welke plannen gewonnen hebben.

2.7 Social media campagne stemfase

Voor Centrum Begroot op Facebook, Instagram (Stories) en Snapchat een campagne gedraaid waarbij het doel was om zo veel mogelijk mensen naar de stempagina voor Centrum Begroot te leiden. Het doel was om in totaal meer stemmen dan vorig jaar te behalen. Om dit te realiseren is er naast Facebook ook Instagram Stories en Snapchat ingezet om de jongere doelgroep beter te bereiken.

De campagne is opgesplitst in twee actieweken waarbij tijdens de tweede actieweek meer urgentie in de tekst verwerkt zat. Hiermee wordt de doelgroep meer getriggerd om nog een stem uit te brengen. Op Instagram waren de resultaten minder dan op Facebook. Daarom is het budget vooral op Facebook ingezet.

Met de campagne zijn 53.006 unieke personen bereikt.

Zie hieronder nog enkele statisteken:

Geslacht bereikte personen

Bereik / Geslacht

Male	28.142 (53,09%)
Female	24.096 (45,46%)
Unknown	768 (1,45%)

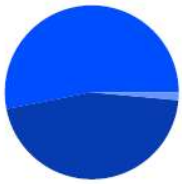

Leeftijd bereikte personen

Bereik / Leeftijd

25-34	16.006 (30,20%)
18-24	12.440 (23,47%)
35-44	6.844 (12,91%)
Other	6.300 (11,89%)

Klikken op link

Totaal aantal klikken op links

Klikken

1.265

Het doel van de campagne was het genereren van zo veel mogelijk klikken naar de stem-pagina. In totaal zijn iets meer 1.200 klikken naar de website gegenereerd. Dit aantal is relatief laag. Dit valt te verklaren doordat de plannen redelijk abstract gehouden moesten worden in de advertenties waardoor een stukje relevantie miste. Ook werken foto's doorgaans beter dan illustraties.

De betrokkenheid bij deze campagne op Facebook was gemiddeld in vergelijking met andere campagnes. Het aantal reacties op de advertenties (like, love, enz.) was relatief iets lager dan gemiddeld. Het aantal comments onder de advertenties was weer iets bovengemiddeld.

3 De Uitslag

In 2021 hebben 19 plannen budget gewonnen. Hieronder zijn de winnende plannen terug te vinden.

3.1 Centrum Oost en West

Beschikbaar Budget € 300.000, restbudget € 14.850

Titel	Gebied	Thema	Stemmen	Budget	Budget opgeteld
1. 30 groene parkjes in Centrum erbij!	Centrum Algemeen	Groen	6017	€ 40.000	€ 40.000
2. Tegels eruit, groen erin	Centrum Algemeen	Groen	5846	€ 40.000	€ 80.000
3. Fleurige plantenbakken in de Jodenbreestraat 2.0	Centrum Oost	Groen	5566	€ 40.000	€ 120.000
4. Het Plukbos Groeit	Centrum Oost	Groen	5199	€ 7.500	€ 127.500
5. Restaureren en plaatsen gevelstenen op de Uilenburgerwerf	Centrum Oost	Cultuur	4884	€ 4.000	€ 131.500
6. Aanleg biodivers groen dak op de Warmoesstraat/Oudekerkspl ein	Centrum West	Groen	4713	€ 45.000	€ 176.500
7. Verfraaien transformatorhuis Jodenbreestraat	Centrum Oost	Cultuur	4160	€ 1.200	€ 177.700
8. Opknapbeurt Groene Driehoek plantsoen	Centrum Oost	Groen	4146	€ 10.000	€ 187.700
9. Bag Drop: Plastic circulair recyclen in Centrum	Centrum Algemeen	Overig	4092	€ 9.000	€ 196.700
10. Klassiek in de Zomer 2022	Centrum Algemeen	Cultuur	3951	€ 4.250	€ 200.950
11. Prinsensluis 360 graden prachtig	Centrum West	Groen	3921	€ 8.500	€ 209.450
12. Verfraaien transformatorhuis Kloveniersburgwal	Centrum Oost	Cultuur	3890	€ 1.200	€ 210.650
13. De Buurtbeurs: Beleg in een beter winkelaanbod in Centrum!	Centrum Algemeen	Sociaal	3748	€ 5.000	€ 215.650
14. 'Maatje tegen eenzaamheid'	Centrum Oost	Sociaal	3554	€ 9.500	€ 225.150
15. Buiten spelen voor ouderen in de Nieuwmarktbuurt	Centrum Oost	Sociaal	3366	€ 7.500	€ 232.650
16. Geefmarkt	Centrum Oost	Sociaal	3289	€ 11.000	€ 243.650

17. Red 't Wijkcentrum d'Oude Stadt!	Centrum Algemeen	Sociaal	3090	€ 35.000	€ 278.650
18. Top tieners -Nieuwmarkt-plek voor Jeugd tussen 10 en 15 jaar!	Centrum Oost	Sociaal	3089	€ 6.500	€ 285.150
19. Buurtwacht in de Jordaan	Centrum West	Sociaal	3055	€ 20.000	€ 305.150

In eerste instantie waren er 18 winnende plannen. Er is daarna nog een totaal restbudget van €14.850 te verdelen. Het is niet van tevoren in de spelregels van Centrum Begroot vastgelegd hoe dit restbudget verdeeld zou worden. Dit is overgelaten aan de stadsdeelcommissie. De stadsdeelcommissie heeft in haar vergadering van 21 september 2021 ingestemd met het voorstel om het restbudget aan te vullen met €5.150 uit het gebiedsbudget. Hierdoor kan het eerstvolgende plan dat in de eerste instantie niet heeft gewonnen, "Buurtwacht in de Jordaan", alsnog gerealiseerd worden.

3.2 Wat zegt de uitslag?

In vergelijking tot de uitslag van Centrum Begroot van 2020, is het percentage 'sociale' plannen dat heeft gewonnen ten opzichte van het aantal 'groene' plannen sterk toegenomen. Waar in 2020 'groene' plannen nog meer dan 60% van de winnende plannen besloegen, nemen 'groene' en 'sociale' plannen dit jaar elk ongeveer 37% van de winnende plannen in.

Ook dit jaar heeft Stadsdeel Centrum ervoor gekozen om van tevoren geen thema's aan te wijzen om zo niet van tevoren vast te leggen wat voor soort plannen ingediend konden worden. Op deze manier wordt duidelijk waar de bewoners meer behoefte aan hebben: meer groen en meer sociale plannen. Het is in een volgende editie wellicht een optie om wel thema's te bepalen samen met bewoners. Zo kan het budget over meer thema's verspreid worden.

Een mogelijke verklaring voor het hoge aantal sociale plannen dat heeft gewonnen is de voortdurende invloed van de corona pandemie. Door de maatregelen die zijn genomen om besmettingen te voorkomen is het lastiger geworden voor veel mensen om elkaar te ontmoeten en sociale contacten te onderhouden. Veel Amsterdammers voelen zich hierdoor eenzamer dan voor de coronacrisis.[2] De sociale plannen die zijn ingediend kunnen dus een poging zijn van bewoners om dit soort gevoelens tegen te gaan en om hun sociale contacten binnen de buurt te stimuleren.

Ook opvallend is dat het plan '30 groene parkjes in Centrum erbij!' weer budget heeft gewonnen. Dit project van Grachten van Smaragd om woonboten te voorzien van een groen dak, won in 2019 en in 2020 ook budget. Ook de plannen 'Tegels eruit, groen erin', 'Top tieners -Nieuwmarkt-plek voor Jeugd tussen 10 en 15 jaar!', 'Het Plukbos Groeit' en 'Fleurige plantenbakken in de Jodenbreestraat' behoorde in een voorgaande editie tot de winnende plannen. Het valt te

[2] https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2021/35/mentale-gezondheid-in-eerste-helft-2021-op-dieptepunt of https://www.parool.nl/nieuws/amsterdammers-zijn-iets-minder-gelukkig-geworden~b7c7b159/

overwegen om exact dezelfde plannen die eerder budget hebben gewonnen één jaar uit te sluiten van deelname aan Centrum Begroot om zo andere plannen meer kans te geven om te winnen. Ook was opvallend dat één indiener meerdere plannen heeft ingediend. Twee van ingediende plannen van deze indiener hebben budget gewonnen. Het valt daarom tevens te overwegen om een maximum van 1 plan per persoon te hanteren.

Wat verder nog opvalt is dat de meeste winnende plannen in gebied Centrum Oost vallen, 10 plannen. In gebied Centrum West zijn slechts 3 winnende plannen terug te vinden. De andere plannen zijn zowel voor Centrum Oost als Centrum West bedoeld, omdat alle bewoners hier aanspraak op kunnen maken.

3.3 Steminformatie

In totaal hebben 9.562 bewoners gestemd tijdens Centrum Begroot 2021. Dat is een opkomst van **12 %** van de stemgerechtigde bewoners in stadsdeel Centrum. Vorig jaar was er een opkomst van 11%, dus we zijn erin geslaagd om meer bewoners te bereiken dan vorig jaar.

Er is tevens een onderzoek gedaan door een informatieanalist naar de stemmers van Centrum Begroot. Het volledige onderzoek is als bijlage toegevoegd aan deze evaluatie. Hieronder volgen enkele benoemingswaardigheden uit dit onderzoek.

Door bewoners in de leeftijdscategorie 61 t/m 70 jaar is , net as vorig jaar, het meest gestemd en door bewoners boven de 80 jaar het minst. Mannen en vrouwen waren over het algemeen even actief in het uitbrengen van hun stem tijdens Centrum Begroot 2021.

In Centrum Oost is ook weer net als vorig jaar door meer mensen gestemd dan in Centrum West. Ook dit jaar waren de wijken waar stemgerechtigde bewoners relatief het vaakst hun stem hebben uitgebracht de Nieuwmarkt/Lastage (14,1%) en de Oostelijke Eilanden (14,1%).
Ook is weer het minst vaak gestemd in de Burgwallen-Nieuwe Zijde. Binnen deze wijk heeft 9,7% van alle stemgerechtigde bewoners gebruik gemaakt van hun stemrecht. Dat is overigens wel meer dan vorig jaar. Toen hadden 8,6% van alle stemgerechtigde bewoners gebruik gemaakt van hun stemrecht.

Wanneer gekeken wordt naar de absolute aantallen dan komen de meeste stemmen van bewoners uit de Jordaan (20%) gevolgd door de Oostelijke Eilanden/Kadijken (17,9%).

4 Input bewoners

Het is belangrijk om een goed beeld te hebben van wat bewoners van Centrum Begroot vinden. We kregen net als in vorige jaren veel positieve reacties van bewoners. Mensen gaven aan het zeer te waarderen dat zij mee mogen denken en beslissen over waar het geld aan wordt besteed. Dat neemt niet weg dat er ook kritieken zijn. Er is wederom een peiling uitgevoerd op Facebook om input bij bewoners op te halen. Hieronder wordt ingegaan op de resultaten daarvan.

Omdat de peiling op Facebook heeft plaatsgevonden, zullen de resultaten beïnvloed zijn door de kenmerken van de gebruikers van Facebook. Jongeren zullen de peiling minder vaak voorbij hebben zien komen, omdat gebruikersaantallen van Facebook onder jongeren de laatste jaren snel zijn gedaald.[3] Inmiddels wordt Facebook door minder dan 20% van de jongeren van 15 tot 19 jaar gebruikt[4]. Hun stem zal dus minder duidelijk vertegenwoordigd zijn in de resultaten.

4.1 Uitslag online peiling

Er is een online peiling uitgevoerd via facebook om te achterhalen wat bewoners van Centrum Begroot vinden. Deze peiling heeft twee weken online gestaan, van 27 september t/m 8 oktober 2021. De vragenlijst is 349 keer ingevuld. Dit is aanzienlijk minder vaak dan in 2020, toen is de vragenlijst 747 ingevuld.

Samengevat kwam het volgende naar boven:

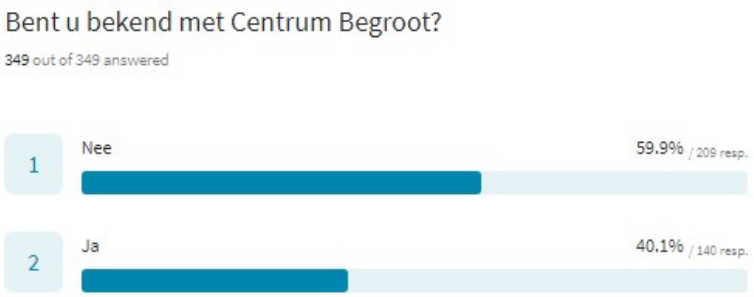

[3] https://www.nytimes.com/2021/10/04/technology/facebook-files.html
[4] Newcom, 2021

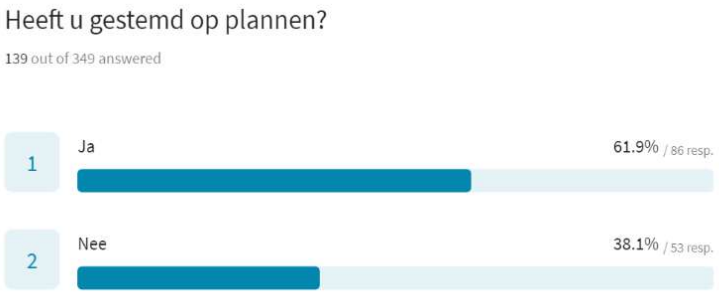

Hierna werd gevraagd wat bewoners goed aan Centrum Begroot vinden en daarna wat er beter kan.

Wat is goed?
Samengevat vinden de respondenten het vooral heel goed dat bewoners rechtstreeks invloed kunnen hebben op wat er gebeurt in hun buurt. Dit bevordert participatie. Bewoners krijgen hierdoor een gevoel van zeggenschap en eigenaarschap in hun buurt en vinden het een simpele manier waarop zij inspraak kunnen hebben.

Bewoners hebben het gevoel dat ze serieus worden genomen en dat er naar hen wordt geluisterd. De plannen die worden ingediend hebben ook een reële kans om uitgevoerd te worden. De bottom-up benadering zorgt ervoor dat bewoners proactief kunnen zijn bij het nemen van beslissingen in het stadsdeel. Daarnaast vinden bewoners dat er leuke ideeën uit Centrum Begroot voortkomen die stadsdeel Centrum leefbaarder maken en vindt men het fijn om een idee te krijgen van de soorten plannen waar de Gemeente Amsterdam geld aan uitgeeft.

Wat kan beter?
Bewoners hebben aangegeven hoe Centrum Begroot volgens hen verbeterd zou kunnen worden.

Een veelgehoord kritiekpunt is dat de marketing en promotie van Centrum Begroot beter kan. Hierdoor zou er meer bekendheid komen onder bewoners van stadsdeel Centrum. Er moet meer worden gedaan om jongeren en ouderen te bereiken en om hen actiever te stimuleren om plannen in te dienen en te stemmen.

Tevens missen bewoners informatie over welke plannen hebben gewonnen en hoe de stand van zaken is bij de uitvoering van de plannen die in voorgaande jaren hebben gewonnen. Deze informatie zou ook kunnen helpen bij het stemmen (bijvoorbeeld op plannen die in eerdere edities van Centrum Begroot ook meededen). In de aanloop naar het indienen van plannen zouden bewoners ook graag meer richtlijnen en informatie willen ontvangen, ook over de redenen achter het organiseren van Centrum Begroot. Dit zou ook klachten kunnen wegnemen van bewoners die vinden dat het geld van Centrum Begroot beter ergens ander aan besteed kunnen worden. De

roep om betere en duidelijkere communicatie rondom Centrum Begroot was in 2020 ook een veelgenoemd verbeterpunt. Hier is dus niet veel verandering te zien ten opzichte van vorig jaar.

Ook wijst een bewoner erop dat het mogelijk is dat iemand uit de ene buurt een plan maakt dat wordt uitgevoerd in een andere buurt binnen stadsdeel Centrum en waar misschien helemaal geen behoefte aan is binnen die buurt. Deze bewoner vindt, net als een aantal anderen ook hebben aangegeven, dat hoewel het idee achter Centrum Begroot leuk is, de uitvoering beter kan. Meerdere bewoners vragen zich af of de gekozen plannen ook echt uitgevoerd en afgemaakt worden.

Een ander veelgenoemd punt van kritiek is dat bewoners het gevoel hebben dat Centrum Begroot een zoethouder is van de Gemeente Amsterdam, waarbij bewoners het idee krijgen invloed te hebben terwijl dit in de realiteit niet zo is. Men vindt dat er de schijn wordt gewerkt van burgerparticipatie, terwijl dit niet daadwerkelijk zo is. Er zou te veel ambtelijke besturing op de plannen zitten, waardoor bewoners eigenlijk niet veel te zeggen hebben en bestuurders doen wat ze zelf willen.

Respondenten die dit aangaven, gaven ook aan dat ze vinden dat het budget van Centrum Begroot aan andere, dringendere zaken binnen het stadsdeel uitgegeven zou moeten worden. Veelgenoemd is het ophalen van afval en het schoonhouden van de stad. Hiervoor is de Gemeente Amsterdam verantwoordelijk en dit soort zaken zouden dus prioriteit moeten krijgen over democratiseringsprogramma's zoals Centrum Begroot. Het budget van Centrum Begroot zou dus beter daaraan besteed kunnen worden.

Meerdere respondenten pleiten voor het volledig afschaffen van Centrum Begroot. Hier wordt ook vaak geen reden voor gegeven, vermoedelijk zullen bovenstaande redenen een rol spelen.

Volgend jaar weer?
De laatste vraag in de enquête was of men volgend jaar weer mee wilde doen. Hierop heeft 65.2% van de 135 respondenten die deze vraag hebben beantwoord, bevestigend geantwoord.

5 Kosten

Er zijn kosten die specifiek voor Centrum Begroot zijn gemaakt, zoals kosten voor de webpagina of de facebook campagne. Die kosten zijn hieronder terug te vinden in een overzicht. Naast deze kosten zijn er ook uren ambtelijke capaciteit ingestoken deze zijn ongeveer gelijk aan vorig jaar. Vorig jaar gold:

Totaal aantal uur in schaal 11: 88 uur maal uurtarief € 46,38 = € 4.081,44
Totaal aantal uur in schaal 12: 260,5 uur maal uurtarief € 52,37 = € 13.642,39
Totaal aantal uur in schaal 13: 17,5 uur maal uurtarief € 59,13 = € 1.034,78

Totale kosten manuren: € 18.758,61

Hieronder volgt een overzicht van de gemaakte kosten.

5.1 Kosten uitvoeren Centrum Begroot

Wat	Kosten
Werkzaamheden van OpenStad: - Op maat maken participatief begroten - Procesbegeleiding - Ondersteuning en monitoring tijdens live-periodes - Aanleveren uitslag, evaluatie en afronding	€ 7.550 ex BTW
Filmpjes DB voor de site	€ 725 ex BTW
Brieven en Posters	€ 298, 38 ex BTW
Facebook ad campagne eerste fase	€ 2.260 ex BTW
Facebook ad campagne tweede fase	€ 3.490,00 ex BTW
Drukwerk brieven en enveloppen	€ 8.046,05 ex BTW
Bloemen winnaars	€ 532,27
Totaal	€ 22.901,70

In totaal is de overhead voor Centrum Begroot dus naar schatting ongeveer: € 41.660,31. Dat is minder dan vorig jaar (€ 45.968,64). Dat komt voornamelijk omdat de werkzaamheden van Open Stad voor de website lager zijn uitgevallen.

6 Knelpunten

In deze paragraaf wordt kort ingegaan op de knelpunten die worden ervaren bij de haalbaarheidstoets en de uitvoering van de winnende plannen.

6.1 Gemeentelijk Beleid

Bij Centrum Begroot is de insteek dat bewoners allerlei soorten plannen mogen indienen. Er is bij de indieningsvereisten geen beperking opgenomen wat voor soort plannen ingediend mogen worden. Het plan moet voor Centrum bedoeld zijn en binnen een jaar uitvoerbaar. Als de drempel van 50 likes behaald is toetst het stadsdeel of het plan haalbaar en uitvoerbaar is. Veel plannen vallen bij deze haalbaarheidstoets onmiddellijk af, omdat de plannen vaak in strijd zijn met gemeentelijk beleid. Vooral het handboek Puccini zorgt ervoor dat veel voorgestelde plannen niet mogelijk zijn. Van de 75 plannen die in 2021 de 50 likes hebben behaald zijn er maar 39 haalbaar bevonden.

De drempel voor het indienen van plannen wordt laag gelegd op de website om het voor bewoners zo makkelijk mogelijk te maken. Maar uiteindelijk moet er toch streng getoetst worden omdat uit ervaring blijkt dat veel dingen nu eenmaal niet mogelijk zijn in de binnenstad. Om een aantal voorbeelden te noemen: groen langs grachten mag niet volgens de normen van Puccini, groen in boomspiegels in UNESCO gebied mag niet volgens de normen van Puccini, bankjes of andere objecten in de openbare ruimte mogen alleen volgens de normen van Puccini, plantenbakken mogen alleen volgens de normen van Puccini, geveltuinen kunnen niet in winkelstraten, pleinen kunnen niet vergroend worden i.v.m. integraal ontwerp van het plein en bomen kunnen niet geplant worden omdat de gemeente dit zelf niet binnen een jaar kan realiseren. De regels van de gemeente staan in veel gevallen in de weg aan de creatieve ideeën van bewoners. In de online poll wordt dit ook meermaals benoemd door bewoners. Veel plannen zijn op voorhand niet mogelijk. In een volgende editie kunnen extra toetsingscriteria worden toegevoegd om aan bewoners duidelijk te maken wat voor soort plannen wel of geen kans van slagen hebben. Dit kan teleurstelling achteraf voorkomen.

Op stedelijk niveau hebben de projectleiders van alle stadsdelen aan een brief aan het Gemeentelijk Management Team geschreven waarin deze problematiek wordt aangekaart.

6.2 Uitvoering in de Praktijk

Ook bij de uitvoering blijken bovenstaande punten in sommige gevallen een probleem te vormen. In de praktijk blijkt vaak achteraf dat een plan toch niet (helemaal) mogelijk is. Bijvoorbeeld omdat er toch kabels en leidingen onder de grond liggen waardoor er iets niet kan worden uitgevoerd. De haalbaarheidstoets die gedaan wordt is vrij globaal omdat er onvoldoende tijd en capaciteit is om de plannen goed te toetsen. Vooral bij fysieke projecten blijkt dan later toch dat er een directie niet is gevraagd om input op het plan of dat er toch nog een toestemming nodig is die niet is bekeken in de haalbaarheidstoets. Het stadsdeel kan het plan dan niet waarmaken, of alleen in aangepaste of afgeslankte vorm. Dit levert vaak veel werk op voor de betrokkenen en is teleurstellend voor bewoners. Hier is helaas niet zo snel een oplossing voor, omdat extra capaciteit niet voorhanden is.

Ook als het plan wel uitgevoerd kan worden kunnen er problemen in de buurt ontstaan. Een voorbeeld is het plan voor een hekwerk om de speelvelden bij de speeltuin Leeuwenwerf en Olifantswerf, dat in 2020 budget heeft gewonnen. Niet alle omwonenden vinden dit plan een goed idee en er zijn verschillende klachten ingediend. Ook is er over het plan ingesproken in de stadsdeelcommissie vergadering. Bewoners zijn het in sommige gevallen ook niet met elkaar eens. Maar ook hier is niet zo snel een oplossing voor. Centrum Begroot wordt immers zo breed mogelijk gecommuniceerd via verschillende kanalen, zowel offline als online. Toch worden niet alle bewoners bereikt.

Verder heeft stadsdeel Centrum problemen ondervonden bij de uitvoering van één van de winnende plannen uit 2020. Het betreft het plan 'Drijvende Tuinen' op de Oostelijke eilanden. De indiener van het plan gaf aan dat zijn stichting het plan zou uitvoeren en daarom is het gevraagde geldbedrag overgemaakt naar de stichting (een aanzienlijk bedrag van 50.000 euro). Aan de indiener is meegegeven dat het plan in overleg met het stadsdeel en waternet vormgegeven moest worden omdat er een aantal vergunningen noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het plan en dat het plan aan bepaalde regels moet voldoen. Daarom is als voorwaarde bij de betaling opgenomen dat de indiener elke 3 maanden rapporteert over de voortgang van het project. Helaas is dit niet goed gegaan en heeft de indiener zijn project gebouwd zonder overleg en bleek hetgeen dat gebouwd was niet vergunbaar te zijn. Dit leidde tot een (juridisch) conflict tussen de indiener en het stadsdeel. Inmiddels zijn het stadsdeel, waternet en de indiener in goed overleg een vergunbaar plan aan het maken, maar dit heeft wel veel voeten in de aarde gehad. Daarom is het aan te bevelen om in het vervolg, bij winnende plannen waarvoor een vergunning noodzakelijk is, eerst een deel van het gewonnen budget uit te keren zodat de vergunningsaanvraag en de benodigde tekeningen etc. in gang kan worden gezet. Als de vergunning eenmaal rond is kan het restant bedrag overgemaakt worden voor de uitvoering van het plan. Zo kan voorkomen worden dat een soortgelijk probleem zich voordoet in de toekomst.

6.3 Stedelijke Subsidieregeling Buurtbudgetten

Op stedelijk niveau is in december 2021 de Subsidieregeling Buurtbudgetten vastgesteld. Het vaststellen van één stedelijke regeling (t.o.v. meerdere op stadsdeelniveau) bevordert de mogelijkheid tot coördinatie tussen stadsdelen en eenduidigheid in de uitvoering. Nu wordt het geld op verschillende manieren uitbetaald door de verschillende stadsdelen. In stadsdeel Centrum ontbreekt bijvoorbeeld een regeling op basis waarvan de betalingen in het kader van Centrum Begroot kunnen worden uitbetaald. Veel opdrachten worden als inkoop weggezet terwijl in andere stadsdelen vooral met een subsidie wordt gewerkt. Met het vaststellen van een regeling, kunnen alle stadsdelen op dezelfde manier gaan werken.

7 Leerpunten

7.1 Doel en Bereik

Het doel van Centrum Begroot is bewoners meer zeggenschap geven over het besteden van overheidsgeld. Daarnaast heeft Centrum Begroot een beroep gedaan op de creativiteit van de bewoners van stadsdeel Centrum, wat veel interessante plannen heeft opgeleverd.

Dit jaar hebben 9.562 mensen gestemd, wat meer is dan vorig jaar (8.520 mensen), maar wel weer minder dan het jaar daarvoor (14.242 mensen). In 2019 is de stembrief een tweede maal uitgestuurd, omdat er veel berichten binnen waren gekomen dat mensen de stembrief niet ontvangen hadden. Dit heeft tot een piek in het aantal stemmen geleid en heeft ongeveer 2.000 extra stemmen opgeleverd. Een extra reminder lijkt dus goed te werken om meer mensen hun stem uit te laten brengen. Het is echter ook heel kostbaar, omdat er dan tweemaal een brief uit gaat wat € 8.000 tot € 9.000 kost. Ook hebben in 2019 mensen geklaagd dat zij twee maal de brief ontvingen terwijl zij al gestemd hadden.

Een leuk alternatief kan zijn om gedurende de stemperiode een krantje huis-aan-huis te laten bezorgen, waarin alle plannen van Centrum Begroot zijn benoemd. Hierin is dan te zien waar men op kan stemmen en dient als een extra reminder om een stem uit te brengen. Er moet wel voldoende budget zijn om dit te kunnen uitvoeren.

7.2 Evaluatie proces

2019 was het eerste jaar dat het proces van Centrum Begroot in stadsdeel Centrum is doorlopen. Toen hebben we al veel dingen geleerd en dit jaar anders gedaan. Toch zijn er ook dit jaar ook weer enkele punten die verbeterd of veranderd kunnen worden. Deze punten zijn hieronder opgesomd.

7.2.1 Verbeterpunten

1 Objectieve haalbaarheidstoets criteria hanteren;
2 Hulp aanbieden bij het maken van een plan in de co-creatieruimte van het stadsdeel;
3 Bewoners uitnodigen om in de co-creatieruimte van het stadsdeel hun plan te komen toelichten of eventueel in gesprek te laten gaan met een expert om het plan in overleg zo aan te passen dat het plan de haalbaarheidstoets door kan komen;
4 Duidelijke handleiding opstellen voor collega's die die haalbaarheidstoets uitvoeren, waarbij contact met de aanvrager een verplicht onderdeel is van de toets;

5 De uitslag van de haalbaarheidstoets eerder delen met de indiener, om de indiener in de gelegenheid te stellen te reageren op de uitslag;
6 Meer toetsingscriteria communiceren via de website zodat vooraf duidelijk is wat voor soort plannen kans van slagen hebben. In stadsdeel West is dit jaar op de site aangegeven dat plannen in de openbare ruimte vaak lastig te realiseren zijn vanwege de beperkte ruimte en daarom vaak niet haalbaar zijn. Afval problemen zijn niet zomaar oplosbaar en daarom geeft West aan dat plannen over inzet van handhaving op afval niet haalbaar zijn. Ook geeft West aan dat plannen voor groen wat niet in zelfbeheer wordt genomen niet haalbaar zijn.
7 Overwegen een stemkrantje te drukken, waarin alle plannen waarop gestemd kunnen worden zijn opgenomen. Deze kan halverwege de stemperiode verzonden worden zodat bewoners een extra reminder krijgen dat er gestemd kan worden.
8 Met communicatie bekijken hoe we Centrum Begroot nog beter onder de aandacht kunnen brengen;
9 Duidelijk op de website aangeven waar men kan volgen hoe de winnende plannen worden uitgevoerd;
10 Stemmen op afspraak mogelijk maken in de co-creatieruimte van het stadsdeel;
11 Bewoners op een nader te bepalen wijze mee te laten doen in het proces van het bepalen van thema's tot het verdelen van geld;
12 Meer capaciteit vrijmaken voor de haalbaarheidstoets bij de gebiedsteams;
13 Meer capaciteit vrijmaken voor het uitvoeren van de plannen in de gebiedsteams
14 Overwegen om een winnend plan van 2021 het volgende jaar uit te sluiten van deelname aan Centrum Begroot, wanneer het gaat om exact hetzelfde plan;
15 Overwegen om een maximum van 1 plan per indiener te hanteren.
16 Bij winnende plannen waarvoor een vergunning noodzakelijk is, wordt eerst een deel van het gewonnen budget uitgekeerd om de vergunningsaanvraag en de benodigde tekeningen en berekeningen etc. te bekostigen. Als de vergunning eenmaal rond is kan het restant bedrag uitgekeerd worden voor de uitvoering van het plan.